

Slovenska Država

Štev. 10

CHICAGO, ILL., 20. OKTOBRA 1951.

Letnik II.

29. OKTOBER

Vrskalo in prepevalo je vsako slovensko srce, ko se je zvedelo za dogodke 29. oktobra 1918. Avstrije je bilo konec. Narod je vstal iz zaslužnja. Dobil je svojo vlado. Ali sledili so žalostni dogodki. Koroški plebiscit je odtrgal Koroško, mirovna pogodba z Italijo Primorsko, mir z Madžarsko Porabske Slovence. Ostali del naroda je v razočaranju otopel in se zaprl sam vase.

Vsak Slovenec si je želel, da bi bili vsi združeni, vsi svobodni. Ni bilo prave slovenske manifestacije ali tabora, da ne bi privreła ta misel iz srca in si dala duška v javni izpovedi.

Čimbolj so gazili slovenske pravice, čimbolj preganjali slovensko zastavo — simbol svobode vsakega naroda — temvečja je bila vera v zmago. Saj je znal slovenski narod trpeti. Trpel je leto za letom, stoletje za stoletjem. Ostal je samo še spomin na kralja Matjaža in zlate čase, ko je vladal.

Slovenski pisatelji so bili glasniki svojega naroda. Izražali so to, kar je narod čutil. Ko bereš njihova dela, vidiš kot v zrcalu svoj narod in dobo v kateri je živel. Pa je naš največji pisatelj Ivan Cankar zapisal, da je to narod junakov, zakaj pomehkuženi narod bi že dušo izdihnil v takem trpljenju. Spisal je tudi Hlapca Jerneja.

Ali ni ves naš narod Hlapec Jernej? Ali ne išče pravice že stoletja? Jo bo našel? Mu jo bo prinesel Kralj Matjaž?

Ne, narod si mora sam priboriti svoje pravice. Kralj Matjaž spi in bo spal kot lepi sen na zlate čase. Nikdo nam ne bo ničesar podaril.

V velikem trpljenju lahko otopijo najlepše ideje. Ker je naš narod stoletje za stoletjem trpel, mu je zatemnela slika o lastni svobodni državi, ki jo je imel. Vstal pa je iz naroda mož, ki mu je pokazal zopet njegov ideal. To je bil dr. Janez Ev. Krek. Zupančič ga opeva.

In narod, ki že sam je bil izgrešil sled pradavnih, divnih sanj, ki jih je sanjal ded,

ko zrl je poveljani obraz, pred možem tem spoznal je: To sem jaz! V zrcalu vernem, možu tem kar bil, kar bom, vse vidim, vem.

Po drugi svetovni vojni je naš narod še vedno razdeljen. Del Slovencev živi še v Italiji, na STO-ju, na Koroškem v Avstriji in v Porabju v Madžarski. Velika večina Slovencev pa ječi pod strašno nacional-komunistično knuto — titozma.

Danes žal ne živi več dr. Janez Ev. Krek. Dolžnost vse slovenske inteligence v svobodnem svetu je da si vzame tega velikega Slovenca za vzgled.

Naj pove vsemu svetu, da Slovenci živimo, čeprav nas na večini zemljevidov ni, da živimo razkosani, da danes naši

ljudje trpe, strašno trpe. . . .

Naj govore našim ljudem, o čem je sanjal naš ded, preden je izgrešil sled pradavnih, divnih sanj. Naj povedo, da je sanjal o slavnihih dnevih naše svobodne Karantanije in Panonije — o svobodni slovenski državi.

Inteligent v svobodnem svetu, to je tvoja pravica in dolžnost. Potrkaj se na svoja prsa in se vprašaj — veruješ sam v to idejo? Zakaj se je bojiš izpovedati? Če si prepričan v to idejo, moraš vedati, da dosežeš v mednarodnem svetu nekaj samo z organizacijo. Ali si podpisal slovensko Izjavo — ali premišljuješ kedaj, kako bi pomagal, da se ta akcija razširi, si koga že pridobil? Če si prepričan v idejo, gotovo goriš zanjo in premišljuješ kako bi kaj pomagal.

29. oktober naj ti bo . . . spodbudo. Po malo dneh svobode sledi veriga samih razočaranj. Naj bo razočaranj konec! Širi idejo slovenske državne misli, utemeljуй jo, in delaj, delaj, delaj!

B-k

DR. JANKO PAJK

V Kanadi se je dne 18. septembra v avtomobilski nezgodi smrtno ponesrečil mladi slovenski duhovnik, naš naročnik in prijatelj slovenskega državnega gibanja dr. Janko Pajk. Ta tragični dogodek ni prizadel samo globoko uzaloščena brata Staneta in Francita ter sorodnike in prijatelje, ampak, lahko rečemo, slovenski narod, ki je v njem izgubil izredno idealnega in neustrašenega borca za svobodo in pravico.

Pokojni g. Janko izhaja iz ugledne narodne in katoliške družine iz Maribora. Študiral je v Mariboru, Ljubljani ter doktoriral iz bogoslovnih ved na Gregoriani v Rimu. Njegovo javno udejstvovanje se je pričelo med strašno vojsko, ki je dal svoje sile na razpolago slovenskemu narodu, je bil nameščen kot duhovnik v rimskem predmestju. V kratkem si je pridobil srca vseh, tudi komunistični zaslepljenci so ga spoštovali, ker so videli v njem idealnega sluzabnika božjega, saj se je držal načela: "Sovraži zmoto, a ljubi tistega, ki je v zmoti". Večkrat sem ga obiskal v rdečem rimskem obroču, kjer je deloval ter videl kako so ga srečujoci delavci spoštljivo pozdravljali: "Buon giorno Padre Giovanni" (Dober dan, oče Janko), čeprav so vedeli, da je Slovenec in begunec, jih je njegovo dobro srce, asketska postava ter prijazna beseda osvojila. Nič ne mogel najti madeža na njegovem izklesanem značaju: vzgleden, visoko izobražen duhovnik, globoko predan Bogu in Njegovi Cerkvi.

V ta čas pada tudi njegovo plodovito delovanje za slovenske begunce. Videl je mačehovsko zapostavljanje mladega slovenskega katoliškega izobraženstva v

lastnih vrstah, zato se je oklenil misli, da jim pomaga. Držal se je dosledno navodil sv. Očeta glede apostolskega delovanja Katoliške Akcije, ki naj zajema vse katoličane brez razlike na morebitna njihova različna gledanja konkretnih političnih problemov. Videl je in sam okušal nekatere nezdrave pojave zagrizenosti in žaganja v katoliških vrstah, zato je v svoji verski vnemi dal vse svoje sile na razpolago Slovenski Dijaški Zvezi in Akademskemu Klubu Straža, pri katerih je sodeloval kot duhovnik.

Največ je pripomogel s svojimi odličnimi zvezami, prošnjami in posredovanji, da je mnogo slovenskih beguncev bilo sprejeto v Kanado, kjer se je tudi sam naselil. Njegovi obiski pri kanadskemu kardinalu so veliko pripomogli, da so se kanadski katoličani močno zavzeli za begunce.

Toda Bog ga je hotel imeti pri sebi. Naj tam zgoraj skupno s pokojnim profesorjem Ehrlichom in tisoči slovenskih mučencev, prosi Boga za čimprejšnjo rešitev slovenskega naroda, da mu po letih trpljenja in suženjstva nakloni Svobodo in Neodvisnost.

POZABLJENI NAROD

Pozabljeni od svojih lastnih sinov. Zopet je grabežljiv tujec v Ameriki barantal in mešetaril za našo zemljo. Ameriški listi so pisali ob De Gasperijevem obisku: Predsednik Truman je priznal važnost Trsta za Italijo. . . .

Če bi katerakoli druga narodnost v Ameriki stala pred tako važnim življenjskim in narodnostnim vprašanjem, kakor je za nas življenjske važnosti Trst ter bi naš predsednik dal tako izjavo zastopniku vlade, ki hoče našemu narodu zapreti življenjsko možnost, stavi kolikor hočete, take narodnosti v USA ni razven nas, ki bi ob tem molčala. In Slovenci smo res molčali kakor vedno.

Pravim ameriški državljani drugih narodnosti ne bi molčali. Pošiljali bi odločne proteste v belo hišo posamezniki kakor tudi različne njihove organizacije. V Ameriki odločajo tudi v teh stvareh državljani z volilnimi glasovnicami v svojih rokah.

Slišim ugovore: Mi smo Amerikanci, doma naj se sami bijejo za svojo stvar! Tako govorimo samo mi Slovenci, ki smo prekmalu pozabili na kri, ki veže nas in one doma. Poglejte druge narodnosti. Tretji rod je še vedno tako navdušen za staro domovino, kakor je bil prvi. Zakaj vedno tako radi zatajimo svojo rodno mater? Ker nas je sram, da je tako revna in si sama pomagati ne more. Srbski-komunistični bič jo bije, toda ni bila tega sama kriva. Do zadnjega so upali doma v ameriško-angleško pomoč bili so va-

(Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevane s 1. str.)

rani. Na Ameriki leži krvavi madež Yalt-ske izdaje. Vendar, Tito bo šel prej ali slej, narod bo pa ostal. Gre za našo zemljo, za dom naših očetov, ki bo ostal zapuščen in osamljen, brez naše pomoči. Sin slovenske zemlje, ali te nič ne gane, če je tvoja mati-vdova, zapuščena, prosi pomoči?

Imamo Slovence gvernerja, imamo Slovence kongresnika, imamo Slovence župane, še je na tisoče slovenskih-ameriških državljanov, toda kaj delamo? Vsa leta molčimo, ko mati doma kliče vsaj za eno besedo v njeno pomoč? Ne mislim na pakete, ampak na njene suložne narodnostne koristi, za njen obstoj. Imamo prijatelje med Amerikanci, liste, ki so nam naklonjeni, ki so pripravljene dvigniti svoj glas za pozabljeni narod, toda vprašam vas ali se je dvignil in zganil le eden, izmed vodilnih Slovencev in povedal javnosti, da je Trst slovenska last, da leži na naši zemlji, da je to naše oko in naša usta v svet?

Zopet drugi ugotavlja: Mi stari ameriški Slovenci smo že storili svoje, sedaj naj delajo novi, begunci, saj se ponašajo, da so sama inteligenca! Pa imajo celo ministre med seboj.

Kaj naj rečem o "ta novih". Pravijo, da imajo nek Narodni odbor, pa nič ne vem, kaj delajo v njem. Pravzaprav v Ameriki še ne pomenijo dosti, ker niso državljani. Če je bil sprejet kak njihov minister v neki washingtonski urad, da tam kaj predstavlja, uživa s tem kruh vlade in mora kimati, kakor vlada hoče. Žal, so ti novi med seboj razklani in tako ne morejo med seboj organizirati kake večje organizacije na narodnem programu. Napaka bo najbrž v naši podedovani slovenski ozkosrčnosti ljubosumnosti in strankarstvu. Sicer pa se nam stari amerikanecem ne marajo dosti približati.

Kako zelo bi danes potrebovali močno slovensko narodno organizacijo z jasnimi in točnimi slovenskim programom! Pa je ni in je najbrž ne bo....Ni močnih voditeljev, ki bi šli med Slovence po naselbinah in jih organizirali. Plavamo v temi ter prepuščamo drugim narodovo bodočnost. Tako ostaja moč starih ameriških Slovencev neizkoriščena. Svoje glasovnice držimo v rokah, pa nas srce boli nad pozabljenim narodom.

Ko se bodo po padcu komunizma v srednji Evropi zopet delale meje in bo Amerika imela pri tem svojo odločilno besedo, tedaj bo prepozno klicati nas ameriške državljane na okope. Dosedaj smo Slovenci še vedno izgubili in zanemarili vse zgodovinske priložnosti za rešitev Primorske, Trsta in Koroške. V bodočnosti bodo morda že kosali in razdeljevali slovensko narodno telo. Tedaj, ob odločilni uri, nikar nas ameriških Slovencev ne krivite, da nismo hoteli delati za svoj narod doma. Že danes vso odgovornost odklanjamo. Mi smo pokazali dovolj dobre volje toda nihče od odgovornih ni prišel med nas, da bi povedal, kaj hoče in kaj naj delamo.

Star ameriški Slovenec J. Kotnik
J. Kotnik

Nesramnost avstrijskih nacistov

Koroška, zibeljka slovenstva je bila znova v znamenju vsenemške proslave 10. oktobra, v spomin na dan, ko so Avstrijci z lažjo, nasiljem in z vsestransko podporo Lahov uspeli plebiscitom in dobili s tem oblast nad koroškimi Slovenci.

Večkrat slišimo besedo "enakopravnost". Ugotovimo, za Slovence je na Koroškem nikdar ni bilo. Ne pod cesarsko Avstrijo, ne pod katol. prelato Seiplom, ne pod Dolfusom in Schuhsniggom. Kako je bilo v tretjem "rajhu", vemo vsi dobro.

Koko je danes na Koroškem? Nemci so gluhi za vse upravičene slovenske zahteve v pogledu šolstva. Nimajo slovenske kmetijske šole, niti gimnazije. Na ljudskih šolah nima 15.000 slovenskih otrok potrebnih slovenskih učnih knjig. Vse prošnje so bo ob stenol!

Kaj se godil Slovincem na Koroškem? Le dva primera: V Tinjah so letos poleti hoteli z nasiljem preprečiti slovensko kulturno prireditev. Razbili so oder. — V nedeljo, 9. sept. t.l., se je zgodil zelo značilen primer. Dva fanta, zagrizena nacisti, sta na cesti, blizu župnišča dejansko napadla slovenska duhovnika, organizatorja slovenske pesmi na Koroškem, salezijanca, prof. Silva Miheliča in njegovega spremljevalca Francija Lienharda. Napadla zato, ker sta govorila slovenski. Prof. Silvo Mihelič je obležal ranjen v krvi na tleh. . . . Padla je še groznja: "Alle Tschushen kommen an die Reiche, heute der eine, Morgen der andere" . . . "Vsi čuši (žaljevka za Slovence op. ur.) pridejo na vrsto, danes eden, jutri drugi" . . . Kako doglo še? Slovenci, dvignimo svoj glas in pokažimo na nerešen slovenski problem na Koroškem!

Procesi za zaščito države

Iz Slovenije poročajo, da so dne 8. avgusta bili v Ptujju obsojeni zaradi svoje protidržavnega delovanja povzročitelji izgrediv v Juršincih: župnik Franc Veselič iz Markovcev na pet let strogega zapora, češ da je ob birmovanju v ptujskem okraju govoril proti "ljudski" oblasti, ustanovil vaške straže v varnost mariborskega škofa dr. Držečnika in tako povzročil dogodke, pri katerih so strgali rdečo zvezdo s slovenske zastave; Janez Horvat na dve leti, ker je organiziral ko njenike za povorko pri škofovem sprejemu, Franc Brumen na tri leta, ker je strgal zvezdo z zastave; Jože Ciguli, ki je nosil slovensko zastavo na čelu spreveda, pa je bil oproščen.

Slovenski narod je na take in podobne procese "za zaščito države" že navajen. Ista pesem, ki se vleče iz časov Franca Jožefa, Karla, raznih Živkovičev, do hostarskih rdečih maršalov. Vedno je bil nezanesljiv in "protidržaven" element že dzardati samega nedolžnega dejstva, da je branil neoma leževano slovensko zastavo

— simbol naše narodne samobitnosti in suverenosti. V imenu te zastave so nemški utarji pretepali in zapirali naše ljudi po koroškem in Štajerskem, Lahi na Primorskem v imenu tega revolucionarnega simbola slovenskega hotenja po neodvisnosti, so Orjunaši in Živkovičevi žandarji ponavljali isto, kar dela sedaj še z večjo brutalnostjo Rankovičeva UDBA. Naj se sovražniki slovenskega naroda od včeraj in danes zavedajo: Zaman se trudijo, da zatrejo živo voljo Slovencev po svoji zednitvi in neodvisnosti; naš narod ne bo odnehal z borbo za svojo narodno pravdo vse dotlej, dokler ne bo neomadeževana slovenska zastava svobodno plapolala v vetru in oznanjala vsemu svetu — stoletni sen slovenskega naroda po lastni državi je uresničen. Tirani bodo pokončani v strahotnem zaničevanju, a naša zastava bo živela zmagoslavno, kakor doslej preko vseh muh enodnevnih, ki so jo poskušali nasilno uničiti in zatreti. Nasprotno, po vsakem preganjanju je udarila na plan še večja in svetejša v slovenskih srcih.

Zastonj so vse komedije o protidržavnih procesih, zastonj zasramovanja naše narodne svetinje! Ivan Cankar jim je zapisal: "A ti narod slovenski komaj zmaješ z glavo pod težko sovrazno pestjo in praviš: Nikarte; ta búrka traja že tisoč let".

Prof. Zvetina o delovanju CARE v Jugoslaviji

Organizacija CARE je dne 1. oktobra povabila na kosilo razne predstavnike chičaškega javnega življenja. Ob tej priložnosti je profesor Lojolske univerze dr. John Zvetina poročal o vtisih svojega šesttedenskega bivanja v Jugoslaviji, predsvem z ozirom na razdeljevanje CARE paketov. Prof. Zvetina je v svojem govoru sicer dopustil možnost dosti korektnega zadržanja komunističnih oblasti v pogledu razdeljevanja paketov, toda povdaril je, da je 90% ljudstva nekomunističnega in demokratičnega v smislu svobodnega zapada. . . .

Izredno lepo je govoril o Sloveniji, kjer je videl mnogo znakov žive vere. Sveže cvetice ob križih in znamenjih na križpotjih, so dokaz, kakor je dejal ta ugledni ameriški javni delavec, da narod bolj kot kdajkoli poprej išče tolažbe pri Bogu.

Organizacija CARE gotovo vrši s pomočjo ameriške vlade veliko človekoljubno delo s tem, da vsaj nekoliko blaži trpljenje in stradanje naših ljudi, ko so žrtve zavoženih komunističnih gospodarskih eksperimentov. To daje ljudstvu tudi upanje, da Amerika ni pozabila na nje, toda po prvih poročilih iz domovine izgleda, da je Slovenija bila v pogledu razdeljevanja ponovno zapostavljena, zato se bomo k temu vprašanju še povrnili. Prof. Zvetina je govoril v Clevelandu in tudi na prireditvi Društva Marije Pomagaj SKKJ dne 7. okt. v šolski dvorani pri Sv. Štefanu.

Iz trpeče domovine

Mariborski škof napaden s kamenjem. Ob priliki birme v Hrastniku, so nahujskani komunistični omladinci napadli avtomobil škofa dr. Maksimilijana Držečnika s kamenjem. Na škofovo pritožbo je policija odgovorila: "Kaj moremo mi zato, če pa vas ljudstvo ne mara"

P. Tomc zaprt. Ob Binkoštih je bil zaprt poznani jezuitski pater Tomc, ki je deloval v Mariboru.

Msgr. Umek ni umrl. Koroški Tednik je svoj čas poročal, da sta umrla Msgr. Mihael Umek in dekan Franc Sinko. Vest o smrti stolnega župnika msgr. Umeka ni resnična.

Župnik v Preski umorjen od komunistov.

V noči 20. septembra so "neugotovljeni" zločinci v župnišču na Preski pri Ljubljani s strelji iz strojnice ubili zlatomasnika Valentina Oblaka. Da so bili ti "neugotovljeni" zločinci člani "komunistične Partije, je izven dvoma.

Klub prijateljev slov. pesmi

V soboto dne 29. septembra se je v Kochevarjevi dvorani vršil prvi sestanek Kluba prijateljev slovenske pesmi. Sestanku je predsedoval direktor slovenskih radijskih oddaj za Chicago dr. Leskover, ki je povdaril narodni značaj radijskega kluba, katerega prva naloga bo podpirati slovenski radio, družiti zavedne čičaške Slovence v bratsko družino in skrbeti za še večji razmah slovenske pesmi in ugled slovenskega imena v svobodni Ameriki. Ves večer se je vršil v znamenju bratske povezanosti v Ameriki rojene slovenske mladine in novimi priseljenci. Soglasno je bil izvoljen naslednji odbor: preds. Mr. George Banich, podpreds. Mr. John Gottlieb, tajnice: Miss Mary Foys, Miss Mae Srabarneck, Miss Gizela Završnik, blagajnika: Mr. Joseph Gomialar, Mr. Otmar Tašner. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: dr. Ludvik Leskover, Ed Blatnick, Louis Novak, John Foys, Frank Podlogar, Filip Stanovnik, Mirko Geratič, Mrs. George Banich, Lojze Gregorič in John Kochevar. S slovenskimi pesmimi in harmoniko je bil zaključen izredno lep večer.

Iz Chicaga in okolice

Lemontski frančiškani prevzeli slovensko župnijo v Milwaukee.

Po smrti msgr. Franca Gabrovška je bila razpisana slovenska župnija Sv. Janeza Ev. v Milwaukee, Wisc. — Župnija je bila podeljena slovenskim frančiškanom v Lemontu. Župnijske posle bo začasno vodil p. komisar Aleksander Urankar.

Igra "Revček Andejček". Priznani čičaški igralci so tudi v nedeljo 7. oktobra pokazali svoje oderske talente. Igra "Revček Andejček" je bila na dostojni višini

ni in so gledalci prišli na svoj račun.

15 letnica umetniškega udejstvovanja opernega pevc Dragotina šošarko. V Hrvaškem domu v S. Chicagu je v nedeljo 15. sept. priredil poznani hrvaški operni pevec Mr. Dragotin šošarko lepo uspeli koncert. Po koncertu je bil sestanek, katerega so se udeležili zastopniki Ukrajincev, Makedoncev, Hrvatov in Slovencev.

"Slovak v Amerike" je naslov tednika, ki je pričel izhajati v povečani obliki v Chicagu. List je glasilo Slovakov, ki se bore za svobodno slovaško državo. Duša tega gibanja je Rev. Jan J. Lach, župnik v Whitingu, Ind. List "Slovak v Amerike" urejuje Jan Okal. V številki od 26. sept. je tudi članek urednika "Slov. Države" Mirka Geratiča pod naslovom "Aj Slovinci chcu vlastnj štat".

Fantka so kupili. Frank in Julia Petrič sta se dobro postavila. Vile rojenice so njima prinesle krepkega sinčka. Tega sta tudi zelo vesela strič in teta Mr. in Mrs. Gregorič. Bo vsaj več življenja v hiši. Naj se mali Frank vsestransko razvija očku in mami v veselje!

TO IN ONO

Gospod urednik! Gotovo ste brali v "Družabni pravdi" (izhaja v Buenos Airesu, op. ur.) članek pod naslovom "Socializem in socializacija". Kakor večkrat se pisec tudi tokrat obregne ob. pok. dr. Ev. Kreka s stavkom: "Kot mi je nekoč rekel dr. Aleš Ušeničnik, je bil tudi dr. Krek precej pod vplivom socialistične literature in socialističnih gospodarskih nazorov." Zdi se, da imajo nekateri posebno veselje postavljati v čudno luč pokojne slovenske velikane, ki so nesporno bili duhovni velikani in resnični voditelji slovenskega naroda. Gornji stavek močno diši po znani brošuri "Spomini in reminescence", ki je izšla svoj čas v Spittalu na Koroškem. Kaj pravite Vi k temu? L.K.

DUH hlapčestva

V članku "Jugoslavija, za in proti", ki ga je prinesela "Slovenija" glasilo slovenske katol. skupnosti je nakopičenih mnogo gorostasnih trditvev. Članek je napisan tako, da postavlja "slovensko katoliško skupnost" v dokaj čudno luč. Pisan je pod vidikom velesrbskega gledanja. Je v načelu proti federativni ureditvi države. Pisec trdi: "Največ škode od federacije si pa lahko vsak naračuna na gospodarskem področju" . . Med drugimi dokaji proti obojito narodnih držav je tudi tale: "USA so zainteresirane, da se njihovi državljani vozijo lahko od Šežane do Pirota brez vsakih vizumov in carinskih preiskav in da med potjo plačujejo z enim denarjem" Na ljubo nekaj stotinam bogatih bankirjev in drugih, ki imajo denarja odveč, naj bi se torej mali narodi, med njimi tudi slovenski, odrekli svojim naravnim pravicam in ostali za vse večne čase brez lastne države, v kateri edini se lahko narod nemoteno kulturno, politično in tudi gospodarsko razvija. Ali ni to tipični duh hlapčestva? — J.J.

IZŠLA JE

"BARAGOVA PRATIKA"

za prestopno leto 1952.

z zelo pestro vsebino. Zanimiva je zlasti črtica "Debata" med Andrejem Prelesnikom (novim slov. Amerikancem) in partizansko opredeljenim Antonom Mraznikom.

Zanimive so vse druge informacije, zlasti o vladi Združenih držav, o vseh dosežanjih predsednikov Z.D., kar bo zelo dobro služilo vsakemu pri izpiti za dobavo ameriškega državljanstva. Zanimiva in poučna je tudi vsa ostala vsebina Pratique.

Naročite jo, dokler zaloga ne poide!

Stane s poštnino \$1.00

kar je poslati v Money odru, čeku ali gotovni na:

BARAGOVA PRATIKA

6519 - West 34th Street, Berwyn, Ill.

Zmagala pa bo resnica

Pred nekako enim letom sem pod gornjim naslovom zavrnil neresnične trditve, ki so bile vsebovane v takratnem javnem pozivu g. dr. Kreka, in v sledečih člankih 'Ameriške Domovine' in 'Slovenije', proti Slovenski Izjavi. In resnica je zmagala. Slovenska izjava je sprožila plaz slovenskega državnega gibanja v vrstah slovenske politične emigracije.

Ker imata po krščanskem pojmovanju resnica in pravica prednost pred drugimi oziri, in ker moje zaupanje v resnico letos ni nič manjše kot lani, bom tudi nove neresnice, vsebovane v novi okrožnici g. dr. Kreka proti slovenski državni akciji — ponatisnjeni najprej v argentinski 'Svobodni Sloveniji', 20. septembra pa v clevelandski 'Sloveniji' (z nekaterimi značilnimi okrajšavami prvotnega besedila) — odpravil z navedbo resničnih dejstev. Pri tem bom strogo pazil, da bom ostal pri dejstvih in logičnih zaključkih iz njih, izogibajoč se osebnih čustvenosti, ki je na poti stvarnemu odkrivanju resnice.

Da ne bi tratil časa in prostora, predpostavljam, da je omenjena Dr. Krekova okrožnica bila toliko razširjena in ponatisnjena, da je njena vsebina splošno poznana. To so moje ugotovitve:

1. Namigavanje uvodničarja v 'Sloveniji' z dne 20. septembra ('Čudni časnikarji') — v zvezi z besedno igro, kdo da je rekel, da je SLS bila že leta 1929 razpuščena — da sicer "ni izključeno, da so uredniki 'Danice' sami potvorili resnico", a da "konec citata kaže v drugo smer", je brez vsake stvarne podlage, kot apriorni sklep logično neupravičeno, in zato ne-fair. Karkoli je katerikoli hrvaški list v tej ali drugi okolnosti napisal v zvezi z mojo osebo, je to storil brez mene in brez moje vednosti — kot to delajo 'Slovenija' in slični listi ter okrožnice.

Upam pa, da isto ne velja o znani Dr. Mačkovi izjavi o Dr. Kreku v 'Američkem Hrvatskem Glasniku'. Ker pa, po moji logiki iz dr. Mačkove izjave same še ne (Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

sledi, da jo je želel ali predhodno odobril g. dr. Krek, zato obenem z drugimi Slovenci pričakujem — kot sem to dejal v avgustovi številki 'Slovenske Države' — da bo g. dr. Krek o vsebinski veljavnosti tiste Dr. Mačkove izjave kmalu javno spregovoril in povedal, ali izraža njegovo sedanje narodno-politično stališče ali ne. In upam, da bo potem isto povedal tudi ameriškemu Nacionalnemu odboru za svobodno Evropo.

2. G. dr. Krek govori neresnico, ko v svoji okrožnici pravi, da sem pri "Krščansko demokratski zvezi . . . zahteval, da se (moji) Akcijski odbor za svobodno slovensko državo sprejme med članje". Iz mojega tožadnega pisma predsedniku Zveze, Msgr. Horvathu, je razvidno, da sem govoril "za krščansko demokratske slovenske politične emigrante zbrane okoli Akcijskega odbora. . ." in "prijavil vlogo za (njih) članstvo in soudeležbo pri delu Zveze. . ."

G. dr. Krek nadalje izpušča resnico, ko v svoji okrožnici navaja, češ da sem "vlogi na Krščansko demokratsko zvezo priložil . . . priporočilo P. A. Prešerna, D.J. od 20-10-1947". Resnica je namreč, da sem omenjeno priporočilo priložil svojemu pismu predsedniku Zveze, Msgr. Horvathu, z izrecno pripombo, da sem ga priložil kot "pričevanje — če je tako pričevanje sploh potrebno — o svojemkrščanskem intelektualnem ozadju". Ta strogo osebni in nepolitični značaj priporočila in njega priložitve (ker se z Msgr. Horvathom nisem poznal) je g. dr. Krek v svoji okrožnici izpustil, neglede na to, da priporočila sploh ne bi smel javno izrabiti, ker je bilo poslano Msgr. Horvathu v označenem osebnem smislu. Obžalujem, da sem, četudi bonissima fide, dal bližnjo priložnost za to javno zlorabo vzvišene cerkvene osebnosti vsem Slovencem enako dragega in od vseh iskreno spoštovanega patra Prešerna, generalnega asistenta družbe Jezusove. Oseba preč. p. Prešerna pripada jezuitskemu redu, Cerkvi in slovenskemu narodu, ne pa kateri koli politični skupini. Prepričan sem, da vsi krščansko misleči Slovenci obenem z menoj pričakujejo, da bo g. dr. Krek to uporabo imena p. Prešerna v političnih okrožnicah in polemikah, dostojno popravil in se za njo opravičil.

3. G. dr. Krek govori neresnico tudi, ko v svoji okrožnici navaja, da sem jaz "prišel v New York tudi osebno in govoril v tej zvezi z enim izmed referentov v uradu National Committee for a Free Europe" in dobil tudi tam "negativni odgovor". Resnica o tem je taka kot sem jo razložil v avgustovi številki "Slovenske Države". Ker pa se neresnica v kljub temu vzdržuje, pa moram sedaj klicati za pričo resničnosti tega svojega poročila o obisku pri NCFE preč. g. dr. Alojzija Kuharja, ki ga je bil zastopnik NCFE izrecno poklical v sobo k tistem delu razgovora, ko je predlagal omenjena (Nadaljevanje na 5. str.)

CENE ZNIŽANE - BLAGO ISTO! - Božič je pred vrati!
Pošljite takoj naročila da Vašim dragim izročimo vaše darove pravočasno! — Ne čakajte! Oni Vašo pomoč potrebujejo in jo pričakujejo!

DVAKRAT DNEVNO pošiljamo z zračno pošto — "Air Mail" — Vaša naročila v Trst, kjer se nahaja naše veliko skladišče prvorazredne, sveže moke, Ameriškega in Kanadskega blaga.

Paketi se dostavljajo v stari domovini v teku 18 DNI. Jamčimo za vsako pošiljko, za delno ali celotno izgubo.

Pošiljajte darove Vašim dragim v domovino preko te najmočnejše in najsigurnejše agencije. Pri nas boste dobili po NIZKIH CENAH NAJBOLJŠE BLAGO.

Najfinejša canadska 000 **Bela MOKA** v dvojni vreči 100 Lbs. do zadnje postaje \$10.50

Paket št. 6 \$14.45

10 Lbs. riža — Rice
10 Lbs. kave — Coffee
10 Lbs. sladkorja — Sugar
10 Lbs. Spageti - Spaghetti

Paket št. 15 \$10.50

10 Lbs. kave — Coffee
7 Lbs. sladkorja — sugar
1 Lb. Cikoriije — Chickory

Paket št. 9 \$9.75

2 Lbs. kave — Coffee
2 lbs. sladkorja — Sugar
2 Lbs. riža — Rice
1 Lb. masti — Lard
1 Lb. olje — Oil
2 Lbs. griza — Farina
400 gramov marmelade

Paket št. 4 \$15.00

10 Lbs. masti — Lard
10 Lbs. sladkorja — Sugar
5 Lbs. Spageti - Spaghetti
5 Lbs. kave — Coffee
5 Lbs. ječmena — Barley
5 Lbs. mila (Laundry)

ZDRAVILA

Vsa zdravila pošiljamo po zračni pošti ter jamčimo dostavo v domovini tekom 8 dni

Streptomycin:

10 gramov \$7.40, 20 gr. \$14.90
40 gr. \$29.50

RUTIN: 500 tablet \$9.00

PENICILIA (V olju) in oil
3 milijone edinic\$6.45

P.A.S.: 250 tablet\$8.95

500 tablet\$15.25

1000 tablet\$29.25

Pišite po cenik drugih zdravil Za večje količine popust.

Vaša pisma, čeke ali Money Order pošljite priporočeno na

USA EXPRESS CO.

720 — 10th Ave.

Tel.: PLaza 7-6459

New York 19, N. Y., U.S.A.

NAŠI "SPECIJALNI" PAKETI

V močnih dvojnih vrečah ali v lesenih zabojih.

50 Lbs. najboljše BELE MOKE...\$ 6.45

100 Lbs. sveže Koruzne Moke.....\$10.20

40 Lbs. fižola (pisanega) Beans \$ 9.45

25 Lbs. fižola (pisanega) Beans \$ 5.50

100 Lbs. riža — Rice\$17.75

50 Lbs. riža — Rice\$10.00

100 Lbs. sladkorja — Sugar\$17.50

50 Lbs. sladkorja — Sugar\$10.45

50 Lbs. spagetov — Spaghetti\$10.50

25 Lbs. spagetov — Spaghetti\$ 6.50

25 Lbs. grisa — Farina\$ 6.25

10 Lbs. Bakalara — Stock fish...\$ 6.75

20 Lbs. Bakalara — Stock fish...\$13.65

10 Lbs. mila za pranje (Laundry) \$4.50

40 Lbs. mila za pranje, Laundry \$15.75

37 Lbs. svinjske masti (Lard).....\$12.50

30 Lbs. zelene kave (Gr. Coffee) \$26.90

50 Lbs. zelene kave — Coffee...\$44.50

25 Lbs. ječmena — Barley\$ 6.00

Slanina sušena\$ 0.75

25 Lbs. leče — Lentil\$ 7.75

Olje oljčno, 5 litrov\$ 9.45

Cikoriija (Frank) 5 Lbs.....\$3.75

10 Lbs.....\$ 6.90

Čokolada, 5 Lbs.\$ 6.50

Kakao — Cocoa, 5 Lbs.\$ 5.50

Paket št. 20\$15.50

25 Lbs. Bela moka

10 Lbs. kave — Coffee

10 Lbs. sladkorja — sugar

10 Lbs. riža — rice

PIŠITE PO VELIKI CENIK!

(Nadaljevanje s 4. str.)

memoranduma (mojega in Dr. Krekovega) in oni sestanek, ki naj bi se vršil na podlagi omenjenih memorandumov pri predsedniku NCFE, Mr. Jacksonu. Da do tega sestanka, na katerem naj bi nas po izjavi zastopnika NCFE, Dr. Krek "srečal na pol pota", ni prišlo, je bilo zato, ker Dr. Krek ni hotel takega sodelovanja — kot je to razvidno iz mojega naknadnega pisma NCFE, objavljenega v avgustovi 'Slovenski Državi'.

4. In sedaj o Dr. Krekovem poizkusu utemeljiti, v isti okrožnici, svojo zatrjevano vodstveno kontinuiteto SLS, na katero on očitno opira svojo dosedanja politično izključnost. Dejstva o tem so ta-le:

SLS je bila uradno razpuščena januarja 1929 in njen razpust še posebej priobčen članom in pristašem stranke v pozivu zadnega predsednika oz. načelnika SLS, Dr. Korošca, v "Slovcu" in "Domoljubu".

Od takrat pa do danes SLS kot demokratična politična organizacija s svojim krščanskim socialnim in slovenskim političnim programom, s svojim tradicionalnim in formalnim imenom, in po konkretnih organizacijskih in poslovnih določilih svojega veljavnega statuta — ni bila obnovljena. To je suho zgodovinsko dejstvo, ki ga nobeno zavijanje poznejših okoliščin in konstruiranje datumov ter imen ne more izpremeniti.

Vsi vemo, da je SLS po svojem razpustu in statutarno-organizacijskem razkroju se živela izvestno podtalno življenje, v katerem smo tudi jaz in moji kolegi, čeprav takrat mladi študentje, imeli svoj delež tako na svobodnih tleh univerze (in tudi na gimnazijah) kot v neštetihih stikih in činih zunaj na terenu. Toda SLS organizacije, v njenem statutarno-demokratičnem ustroju in „pome-mu, ni več bilo, ker se od 1929 naprej ni več obnovljala v statutarno-demokratičnem smislu.

Ustanovitev JRZ, po letu 1935, ni mogla pomeniti nadaljevanja SLS, ker je demokratično-statutarne kontinuiteta slednje že bila prekinjena, pa tudi ne obnovitve SLS, ker je „nova „stranka“ bila od nekdanje SLS bistveno različna tako po svojem neslovenskem imenu in programu kot po svojih zelo drugačnih statutih. Ni ga svobodnega sodišča na svetu, ki bi to trojno bistveno različnost moglo spoznati za — istovetnost. Preprosta resnica je, da so tisti bivši pristaši SLS, ki so pristopili k novi JRZ — nekateri vidni bivši pripadniki SLS niti te razlage niso bili voljni sprejeti — videli v JRZ, ne nadaljevanja ali obnovitve SLS temveč zgolj začasni izhod za silo, zgolj prehodno taktično "manjše zlo". In še to taktično sprejetje JRZ je bilo pogojeno zgolj v izrednem osebnem zaupanju Dr. Korošču. Vsi pa se tudi spominjamo splošnega razočaranja, ko so Hrvatje — ki so bili vstrajali na liniji HSS in niso bili iskali takih taktičnih izhodov za si-

lo kot je bila JRZ — dosegli svojo hrvaško banovino kot prvi veliki korak k domači državni samovladi, dočim je Slovenija ostala Dravska banovina, podrejena centralistični upravi Beograda.

Po smrti Dr. Korošca je velik del zaupanja, ki ga je on bil med Slovenci deležen, bil prenešen na osebo Dr. Kulovca. Pa zopet ne zaradi JRZ, temveč zaradi Dr. Kulovčevega znanega in izpričanega slovenskega in demokratičnega prepričanja in borbenosti.

Imenska, programatična in statutarne razlika med nekdanjo SLS in obstoječo JRZ pa je ostala neizpremenjena. Ako bi bilo po Dr. Krekovem, namesto po Dr. Koroščevem in Dr. Kulovčevem, bi se ta razlika utegnila celo izprevreči v nepremostljivi prepad, in časna taktika zaključiti v popolnem prelomu mišljenj in hotenj. G. dr. Krek je namreč včasih ravnal kakor da je JRZ jemal za več kot zgolj začasno taktiko in prehodno zlo. Postal je vsedrjavni propagandni šef JRZ v Beogradu ter so deolog njunega unitarnega sindikata 'Jugorasa' in uniformirane 'Mlade JRZ'. Tudi to so zgodovinska dejstva, ki so zabeležena v časopisju tiste dobe. In rad bi poznal enega izmed starih borcev in delavcev v nekdanji SLS, ki bi bil voljan pristati, da sta ta dva izrastka JRZ bila 'nadaljevanje SLS' ali vsaj 'prehodno taktika'. Iz svojih izkušenj vem, da je naš mladi rod v predvojni Sloveniji, ki je iskreno zaupal Dr. Korošču, odklanjal izrastke "Jugorasa" in "Mlade JRZ". Naj omenim le znani primer akademske veje 'Mlade JRZ' — 'Slovenskega Juga' (srbsko-radikalnega izvora!), ki so ga ustanovili tudi v Ljubljani proti soglasnemu odporu ogromne večine katoliškega dijaštva.

Iz prednje razčlenitve sledijo naslednji zaključki:

a) Ako ima kdo v emigraciji funkcionalno zvezo z nekdanjo SLS, more ta izhajati le iz dobe, ko je SLS še dejansko delovala v skladu s svojim statutarno-demokratičnim ustrojem in poslovanjem.

b) V kolikor je meni znano, ni take funkcionalne zveze v emigraciji v pogledu Načelstva SLS. Redno in pravilno izvoljeni nosilci načelstvenih funkcij izza dobe, ko jih je poslednji statutarno-demokratični Zbor zaupnikov SLS v načelstvo izvolilo, so, mislim, res vsi pomrli.

c) V kolikor po bi kateri član zakonito izvoljenega načelstva SLS (v smislu pod a) in b)) še živel in bil v emigraciji, je pa seveda njegova izvoljena funkcija pravno in stvarno že davno iztekla, neglede na dejstvo, da ni več Načelstva SLS kot kolektivnega organa. Tak bivši član načelstva SLS bi mogel danes imeti le še izvestno moralno politično avtoriteto, v kolikor bi bil dotičnik znal ohraniti in obnavljati dejanski vpliv in zaupanje tako bivših pristasev SLS kot onih številnih rodov, ki so politično dorasli po letu 1929.

d) Iz prednjega sledi, da dozdevna imenovanja, pooblastila in improvizirane funkcije 'SLS', ki jih v svoji okrožnici

navaja g. dr. Krek za razdobje, ko nekdanja SLS ni več delovala v statutarno-demokratičnem smislu, vključivši kritične dni med 27. marcem in 6. aprilom 1941, nimajo pravne osnove in veljave. Enakega značaja so seveda tudi vsi improvizirani medvojni odbori in funkcije. Njih nastanek je bil zgolj de facto in pomen samo v tem, kar so kot ad hoc ustanove napravili in dosegli, zagrešili ali opustili.

e) Organi oz. funkcionarji bivše JRZ, v kolikor še žive in so v emigraciji, imajo analogni pomen (temu, kar je pod a) b) in c) označeno za organe in funkcionarje SLS) v pogledu na JRZ. Ni pa nobene osnove za kako enačbo reda JRZ-SLS.

f) Ako naj torej g. dr. Krek — ali kdorkoli drugi — bo predstavnik (predsednik) skupnih slovenskih političnih prizadevanj in ustanov v emigraciji, more to biti le na osnovi odgovarjajočega dejanskega sporazuma vseh zadevnih dejansko obstoječih političnih skupin. Tak sporazum, v kolikor se tiče sil, ki se prištevajo k tradicijam SLS, je n. pr. bil dosežen leta 1944 v Ljubljani v okviru Slovenskega ljudskega bloka, ki pa so ga kasneje prijatelji g. dr. Kreka enostransko zapustili. V nekako istem času smo tudi zunaj, takrat v Rimu, dosegli lojalno in plodno sodelovanje z g. dr. Krekom. A tudi to sodelovanje je prišlo h kraju, ko ga je poleti 1945. g. dr. Krek enostransko prekinil in se povezal s skupino svojih ožjih prijateljev iz Ljubljane, ki je s svojim ekskluzivističnim vplivom medtem prodrla do Rima.

Ta slednja odločitev — ki je neposredni izvor slovenske politične neednosti in šibkosti v emigraciji — ni bila le nesrečna, temveč tudi nepotrebna. G. dr. Krek je takrat imel v svojih rokah zlati ključ do narodno-politične sloge in sodelovanja vseh. Vsi smo takrat želeli zaupati mu in se okrog njega povezati v novo politično skupnost. To smo mu tudi izrecno povedali. Čeprav je obljubljal, je odločil drugače.

Končujem. Že ponovno sem imel priliko povedati i g. dr. Kreku osebno i javno, da nimam večje politične želje kot da bi čimprej — enkrat bo itak moralo — prišlo do označenega stvarnega sporazuma v slovenski politični emigraciji, tako v vrstah tistih, ki se prištevajo k tradicijam SLS kot med vsemi demokratičnimi slovenskimi političnimi skupinami na splošno. Za izvršitev te naloge je potrebno samo dvoje, kar bi oboje moralo biti demokratičnemu Slovcu ob sebi umevno: Prvič, načelna osnova svobodne slovenske države, ki izvira iz prvega slovenskega narodnega programa iz leta 1848, in pa pripravna oblika svobodnega sodelovanja vseh dejanskih slovenskih političnih sil v emigraciji za dosego tega stoletnega slovenskega cilja.

Dr. Ciril Žebot

(Nadaljevanje na 6. str.)

SLOVENSKA DRŽAVA

izhaja vsakega 20. v mesecu.

Naslov uredništva in uprave:

"SLOVENSKA DRŽAVA",

2217 So. California Ave., Chicago 8, Ill.

Za konzorcij: Mirko Geratič, Editor

Naročnina letno: Za USA \$1.20, za
 Canado \$1.50, Argentino 18 pesov, Bra-
 zilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta,
 Avstrijo 15 Šil., Avstralijo 1 avstr.
 funt. Italija in Trst (F.T.T.) 600 Lir,
 Francija 400 frc.

(Nadaljevanje s 5. str.)

P.s. Medtem mi je prišel v roke tudi na-
 pad, ki je bil priobčen v argentinski 'Svo-
 bodni Sloveniji' z dne 30. avgusta. V glav-
 nem gre za iste neresnice kot so razčle-
 njene v gornjih vrstah. Le dve točki za-
 htevata posebno omembo:

1. 'Svobodna Slovenija' trdi, da je g.
 dr. Krek bil leta 1942 izvoljen za "pred-
 sednika SLS" in da sem celo jaz takrat
 oddal glas zanj "v imenu Slovenske di-
 jaške zveze" poleg "zaupnikov stranke,
 senatorjev, poslancev, županov . . . legal-
 nih predstavnikov gospodarskih in stan-
 ovskih organizacij . . . predstavnikov
 slovenskega združenja, katoliškega
 tiska, Kmečke zveze, Delavsko-name-
 ščenske zveze itd." V tej bogati trditvi
 sta vsebovani dve veliki nesresnici oz.
 nesmisla. Prvič, govorjenje o "zaupnikih
 stranke" kliče v spomin ustanovo "Zbora
 zaupnikov SLS", ki je bil vrhovni organ
 nekdanje SLS, njen pravi kongres, ki je
 volil strankino načelstvo in določal stran-
 kin program. Ta zgodovinski Zbor zaup-
 nikov SLS je bil sestavljen iz izvoljenih
 krajevnih zastopnikov SLS. Jasnno je ko
 beli dan vsakomur, kdor je leta 1942 bil
 v Ljubljani, da tega Zbora zaupnikov SLS
 takrat že dolgo nikjer več ni bilo, ker ga
 je že davno pred sovražno okupacijo
 zadela ista usoda demokratično-statu-
 tarnega razkroja kot ostali organizem
 SLS. In drugič, le kateri paragraf sta-
 tutov SLS (ali pa recimo JRZ) je določal,
 da predsednika (pravilno: Načelnika SLS)
 stranke volijo zastopniki spredaj našte-
 jih nepolitičnih organizacij? Kakšen de-
 mokratični nesmisel!

Vsi vemo, kaj je bilo na stvari. G. Mi-
 loš Stare, ki se je med vojno smatral za
 osebnega zaupnika in posebnega zastop-
 nika Dr. Kreka v Ljubljani (in je v tem
 svojstvu bil pogosto v navzkrižju z dru-
 gim predvojnimi funkcionarji JRZ v
 Ljubljani in z bivšim banom), je po smrti
 Dr. Natlačena vabil ljudi v svojo sobo
 pri oo. Lazaristih, kjer jim je v prijatelj-
 sko-neformalni obliki predložil kot potre-
 bo in da dobi g. dr. Krek v Londonu mor-
 ralno oparo iz domovine, da bo tam lažje
 zastopal sloven. stvar. To je vse, kar je na
 stvari bilo, in obenem tudi največ, kar so
 zastopniki označenih nepolitičnih organi-
 zacij g. Staretu sploh mogli nuditi in mu
 ne odreči. Za kaj več nobeden ni bil u-
 pravičen po statutih zadevnih organiza-
 cij in ne pooblaščen od njih članstva, ki
 takrat v tej zvezi sploh vprašano ni bilo

in v obstoječih razmerah sploh ni moglo
 biti.

3. Neki ameriški slovenski duhovnik
 me je pred kratkim vprašal, kako da ni-
 sem odgovoril na očitke medtem že po-
 kojnega župnika č. g. F. Gabrovska, ki
 jih je objavil proti meni v clevelandski
 "Sloveniji" z dne 22. januarja t. l. v zve-
 zi z mojim lanskim člankom "Zmagla pa
 bo resnica". Ker imajo isto vprašanje
 morda tudi drugi, bom na kratko poja-
 nil tudi to, da bo slika popolna v vsakem
 oziru. Za omenjeni izpad č. g. G. sem
 zvedel nekako istočasno, ali kmalu po-
 tem, ko je postalo splošno znano, da so
 zdravniki označili č. g. G. za neozdrav-
 ljivo bolnega in skorajšnji gotovi smrti
 zapisanega. Zato sem uredniku "Sloven-
 ske Države", ki me je o napadu obvestil,
 sporočil, naj mi ne pošlje dotičnega članka,
 ker me G. napadi v takih njegovih
 tragičnih okoliščinah ne zanimajo, kaj še-
 le, da bi polemiziral s človekom, ki pričakuje
 napovedano smrt. Medtem je č. g.
 G. umrl in "Slovenska Država" je v os-
 mrtnici omenila njegove kvalitete in za-
 sluge. Tudi jaz z mrtvim ne bom polemiziral.
 Obrambi resnice morem zado-
 voljiti z dvema kratkima pripombama.
 Prvič, vzdržujem kar sem napisal v onem
 pismu Ligi leta 1948. Omenjene brošure
 so resnično bile izdane in so v slovenski
 emigraciji splošno znane. Kar pa se tiče
 očitkov rušilnosti, negativizma in pod. pa
 je — neglede na samo pojmovno nedo-
 pustnost takih neutemeljenih pavšalnih
 sodb — danes že dovolj jasno, da tisti, ki
 si laste izključni monopol na slovenski
 emigracijski politiki, ne da bi za kaj po-
 dobnega bili demokratično izvoljeni in
 kdajkoli znova potrjeni in ne da bi se v
 tej samozvani vlogi držali kakega demo-
 kratičnega postopka odločevanj, upora-
 bljajo take totalne očitke proti naravni in
 nedolžni demokratični kritiki njihove sa-
 movoljne politike. Še več. Tudi vsako po-
 zitivno prizadevanje, ki gre mimo njihove
 samovoljne izključnosti, označuje jo kot
 rušilnost, negativizem, nediscipliniranost in
 pod. Morali se bodo pač še mnogo nauči-
 ti iz ameriškega političnega življenja.

Jasno je torej, da g. dr. Krek leta 1942
 ni bil izvoljen za "predsednika SLS".
 Za tako volitev takrat ni bilo ne zahtev-
 nega volilnega telesa, ne predpisanega
 postopka, pa tudi ne volitev v kakršnem
 koli demokratičnem smislu tega pojma.

2. G. dr. Krek je v svojo okrožnico
 vpletel ime preč. p. Prešerna. 'Svobodna
 Slovenija' pa zopet vključuje v politično
 polemiko osebo škofa Dr. Rožmana. Ker
 se nam tudi v tej zvezi očita krivda in s
 tem dela krivica, se moram na kratko do-
 takniti tudi tega nezaželjenega vprašanja.
 Ne Akcijski odbor, ne 'Slovenska Drža-
 va' si nista nikoli "prizadevala, da bi
 zmanjšala ugled škofa Dr. Rožmana" kot
 to neresnično trdi nepoklicana 'Svobod-
 na Slovenija'. Škof Dr. Rožman je za nas
 še vedno zakoniti škof ljubljanske škofije
 in kot tak izven politične arene. Malo
 katoliške zavesti in demokratičnega ču-

ta izražajo tisti, ki škofa v to areno poriva-
 vajo. Mi smo se vzdržali polemike v zvezi
 s škofovo osebo celo takrat, ko jo je Dr.
 Krek vključil v svojo znano okrožnico
 proti Akcijskemu odboru leta 1946.

* * * * *

Ta odgovor sem napisal zaradi priza-
 dene resnice. Ker pa čas in predmet po-
 skrivata del važne novejšje slovenske po-
 litične zgodovine, o kateri je v emigraci-
 ji malo splošnega poznavanja in jasnosti,
 zato upam, da sem poleg neposrednega na-
 mena tega odgovora doprinesel tudi k
 večji politični informiranosti, brez kate-
 re ne more biti uspešne demokratične
 soudeležbe širših plasti pri narodni poli-
 tiki. V obnovi resnične demokracije pa
 leži naše edino upanje za srečno bodoč-
 nost slovenskega naroda.

C. Ž.

Pogreb dr. Janka Pajka

Pokojni dr. Janko Pajk, ki je ta-
 ko nepričakovano odšel v večnost,
 je imel nad vse lepi pogreb, ki je iz-
 pričal njegovo priljubljenost tako
 med kanadskimi Slovenci, kakor tu-
 di med domačini.

V Welandu se je zbralo nad 1500
 ljudi, da se poslovijo od priljublje-
 nega duhovnika. Nad 60 duhovni-
 kov je prišlo iz niagarskega poloto-
 ka in okolice, prav tako so prišli slo-
 venski farmerji. Pogrebne obrede je
 opravil torontski pomožni škof.

Na zadnji poti v Toronto, kjer je
 bil položen k večnemu počitku, ga je
 spremljala dolga vrsta avtomobilov.
 Na semenškem pokopališču ga je
 pričakovalo 200 bogoslovcev in veli-
 ko število njegovih prijateljev iz To-
 ronta. Duhovniki, trije kanadski in
 trije slovenski, so ponesli njegovo
 krsto z avta k grobu. Fantje iz Bata-
 ve so zapeli "Vigred se povrne" Sol-
 ze so jim zalivale oči in jok stiskal
 njihova grla, da pesmi skoraj dokon-
 čati niso mogli. V imenu Slovenske
 Dijaške Zveze se je poslovil od po-
 kojnika akademik Tone Seljak. Vsi
 ostali pa so se pridružili v molitvi
 preč. g. Vukšiniču, ki je v sloven-
 skem jeziku molil za pokojnikovo
 dušo.

Leto se bliža h koncu. Lepo prosimo
 vse naročnike, da poravnajo še
 ta mesec naročnino!

Podpisujte Slovensko Izjavo. Tis-
 kovine dobite pri upravi lista v Chi-
 cagu.